

Informe d'activitats

de la Sindicatura de Greuges de la UPC

2010

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Sindicatura de Greuges

Informe d'activitats

de la Sindicatura de Greuges de la UPC

2010

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Sindicatura de Greuges

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Sindicatura de Greuges

Campus Nord. Edifici Til·lers
C. Jordi Girona, 31
08034 Barcelona

Tel. 93 401 63 36
sindic.greuges@upc.edu
<http://www.upc.edu/sindicatura>

Imprès en paper amb certificació FSC
(distintiu de garantia de qualitat ambiental)

Servei de Comunicació i Promoció de la UPC, 2011 (8917)
Imprimeix: Barcelona Digital, SL

Sumari

pàgina

- 7** Presentació
- 9** Marc normatiu de la Sindicatura de Greuges de la UPC
- 11** Els síndics de la UPC
- 12** Missió i funcions del síndic o síndica de greuges de la UPC
- 14** Activitats de la Sindicatura de l'any 2010
- 19** Comparativa de les activitats de la Sindicatura dels anys 2008, 2009 i 2010
- 22** Casos gestionats i remitents corresponents a l'any 2010
- 25** Comparativa dels casos gestionats a la Sindicatura els anys 2009 i 2010
- 27** Comparativa dels remitents/destinatari dels casos gestionats a la Sindicatura els anys 2009 i 2010
- 31** Algunes actuacions destacades de la Sindicatura l'any 2010
- 34** Evolució dels suggeriments del síndic dels anys 2008 i 2009
- 36** Algunes iniciatives del síndic i resultats obtinguts durant l'any 2010
- 38** Resum d'actuacions previstes per a l'any 2011
- 39** Suggeriments i reflexions
- 41** Annexos

Presentació

La Universitat ha estat sotmesa, l'any 2010, a un conjunt de circumstàncies i de dificultats canviants que han influït en el seu desenvolupament actual i previsiblement en el funcionament futur.

Entre els principals factors que han condicionat el funcionament de la docència de la Universitat assenyalarem, en primer lloc, el desplegament dels estudis dels nous graus de l'espai europeu d'educació superior, paral·lelament a l'exhauriment dels plans d'estudis anteriors.

Un segon factor que cal tenir en compte ha estat el derivat de la greu crisi econòmica, que ja ha afectat les previsions pressupostàries i els salaris del personal de la Universitat. Aquesta situació pot dificultar de manera creixent les tasques universitàries, en particular el proper exercici 2011 i d'altres.

Cal, també, destacar que durant el mes de març de 2010 s'ha elegit el nou rector de la UPC i s'ha renovat l'equip directiu. El resultat d'aquesta contesa electoral va confirmar un nou mandat de la direcció anterior, per la qual cosa no s'han produït canvis substancials derivats d'aquesta circumstància, però ha iniciat la presa de decisions d'acord amb la nova situació universitària.

Durant l'any 2010 també s'ha produït un relleu considerable en el Govern de la Generalitat de Catalunya com a conseqüència de les eleccions celebrades el mes de novembre. Aquest factor, juntament amb el derivat de la situació de crisi econòmica, que hem assenyalat abans, pot propiciar una nova perspectiva de canvis en el funcionament dels ensenyaments superiors, que ja s'han apuntat a final d'any.

Finalment, cal dir que la pròpia normativa estatutària de la UPC i el Reglament de la Sindicatura del 2004 properament poden can-

viar amb motiu del procés d'adaptació dels Estatuts de la UPC, que ha començat el mes de setembre d'enguany i que es preveu que finalitzi l'any 2011.

Malgrat aquestes circumstàncies, el funcionament de la Sindicatura de Greuges de la UPC, durant l'any 2010, ha actuat amb continuïtat respecte de l'any 2009. De forma global, no ha estat marcat, de manera ostensible, per les circumstàncies diverses que hem indicat. No obstant això, una anàlisi més acurada dels diversos casos que han arribat a la Sindicatura apunta a un previsible agreujament dels conflictes entre membres de la comunitat, que han començat a aparèixer en aquest exercici.

En un context de canvis i de tensions en l'àmbit social i universitari aquesta Sindicatura ha d'estar preparada per actuar amb proximitat, diligència i autonomia, i cercar la comprensió i la col·laboració de tothom, especialment dels responsables de la gestió universitària.

Xavier Ortega Aramburu
Síndic de greuges de la UPC

Marc normatiu

de la Sindicatura de Greuges de la UPC

La creació de la figura del **síndic o síndica de greuges** a la UPC data de l'any 1995, per iniciativa del Consell Social.

El Consell Social de la UPC va aprovar el **Reglament del síndic de greuges de la UPC** el 27 de juny de 1995. L'any 2004, el Claustre Universitari de la UPC en va modificar alguns dels aspectes. El **Reglament del síndic del 2004** és el que hi ha actualment vigent.

La **Llei orgànica 6/2001 d'universitats (LOU)** va establir les funcions de la figura del **defensor universitari o defensora universitària** (síndic o síndica de greuges en algunes universitats) de creació obligatòria en totes les universitats.

En l'àmbit de Catalunya, la **Llei 1/2003 d'universitats de Catalunya (LUC)** ratifica la figura del síndic o síndica de greuges de la comunitat universitària.

El **Reial decret 1791/2010** de l'**Estatut de l'estudiant universitari** diu a l'article 46:

1. De acuerdo con lo establecido en la disposición adicional decimocuarta de la Ley Orgánica 6/2001, para velar por el respeto a los derechos y las libertades de los profesores, estudiantes y personal de administración y servicios, ante las actuaciones de los diferentes órganos y servicios universitarios, las universidades establecerán en su estructura organizativa la figura del Defensor Universitario. Sus actuaciones, siempre dirigidas hacia la mejora de la calidad universitaria en todos sus ámbitos, no estarán sometidas a mandato imperativo de ninguna instancia universitaria y vendrán regidas por los principios de independencia y autonomía.
2. Los Defensores Universitarios podrán asumir tareas de mediación, conciliación y buenos oficios, conforme a lo establecido en

los Estatutos de las Universidades y en sus disposiciones de desarrollo, promoviendo especialmente la convivencia, la cultura de la ética, la corresponsabilidad y las buenas prácticas.

3. Los Defensores Universitarios asesorarán a los estudiantes sobre los procedimientos administrativos existentes para la formulación de sus reclamaciones, sin perjuicio de las competencias de otros órganos administrativos.
4. Los estudiantes podrán acudir al Defensor Universitario cuando sientan lesionados sus derechos y libertades en los términos establecidos por los Estatutos de las universidades y sus disposiciones de desarrollo.
5. Los estudiantes colaborarán con el Defensor Universitario, individualmente o, en su caso, a través de sus representantes, en los términos y conforme a los cauces que establezcan las Universidades.

Cal indicar que és previsible la reforma d'alguns dels elements relacionats amb la Sindicatura de Greuges com a conseqüència del projecte d'adaptació dels Estatuts de la UPC, que previsiblement es portarà a terme durant l'any 2011.

Els síndics de la UPC

El primer síndic de greuges de la UPC, **Antoni Perramon i Dalmau**, va ser elegit pel Ple del Consell Social el 25 de juliol de 1995 i va prendre possessió del càrrec el 22 de desembre de 1995.

Després del decés del síndic Antoni Perramon, el mes d'octubre de 1998, el Ple del Consell Social del 23 de desembre de 1998 va elegir com a nou síndic el professor **José Navarro Solé**, el qual va prendre possessió del càrrec l'11 de febrer de 1999 i va exercir-lo fins al 31 d'agost de 2008.

L'actual síndic de la Universitat, el professor **Xavier Ortega Aramburu**, va ser elegit en la reunió del Ple del Consell Social el 3 de juny de 2008 i va prendre possessió del càrrec l'1 de setembre de 2008.

Silvia Aguilar Cosials ha desenvolupat, de manera ininterrompuda, la tasca de responsable administrativa de l'Oficina de la Sindicatura.

Missió i funcions

del síndic o de la síndica de greuges de la UPC

D'acord amb el Reglament de la Sindicatura del 2004: “El síndic de la UPC disposa d'autonomia i autoritat per poder exercir les seves funcions amb la independència, l'objectivitat, la responsabilitat, la transparència i l'eficiència més grans possibles.”

La missió fonamental de l'actuació del síndic o síndica de greuges és *fer de receptor o receptora de tots els greuges, les queixes, els suggeriments i les iniciatives i propostes de millora provinents de la comunitat universitària, així com atendre qualsevol persona física o jurídica que no es consideri suficientment ben atesa a través dels canals de què disposa la comunitat*. També pot actuar com a mediador o medidora en conflictes, a petició de les parts.

En relació amb el nomenament i el mandat del síndic diu el següent:

El Consell Social ellegeix el síndic de greuges o la síndica de greuges per majoria absoluta dels seus membres, en votació secreta, i en fa el nomenament el president o la presidenta del Consell Social. El mandat del síndic de greuges o la síndica de greuges té una durada de quatre anys, renovable per un únic període consecutiu.

En l'exercici de les seves funcions, el síndic o la síndica pot *sol·licitar informació als òrgans universitaris i a les persones afectades en cada cas, els quals tenen el deure de proporcionar les dades i les informacions sol·licitades per la Sindicatura*, que també pot prendre les mesures d'investigació que consideri oportunes.

Com a conseqüència de la seva informació i criteri, el síndic o síndica presenta, *davant els òrgans competents i amb caràcter no vinculant, propostes de resolució dels assumptes que li han estat sot-*

mesos i proposa fórmules de conciliació o d'acord que en facilitin una resolució positiva i ràpida.

Finalment, el síndic o síndica de greuges ha de presentar al *Consell Social i al Claustre Universitari un informe anual sobre les seves actuacions* que inclogui els suggeriments que se'n deriven respecte al funcionament de la Universitat.

Activitats

de la Sindicatura de l'any 2010

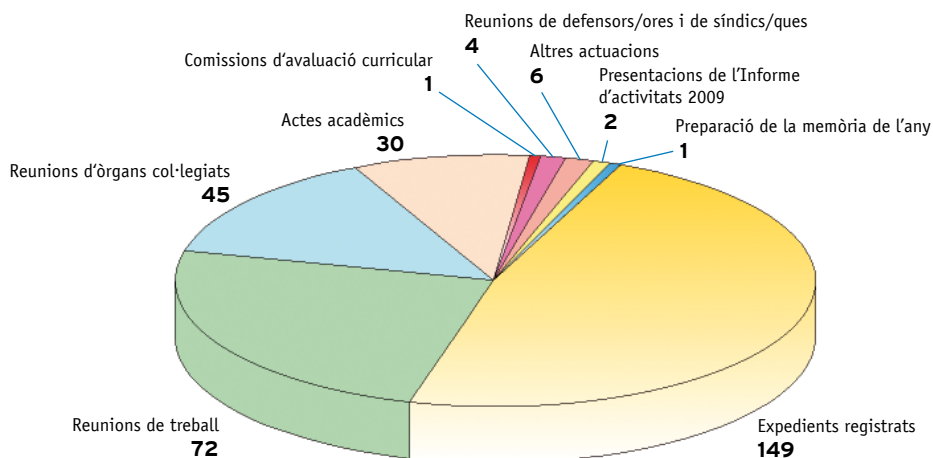
La Sindicatura ha desenvolupat una sèrie d'activitats que es poden classificar en cinc grups:

- A. Per iniciativa de membres de la Universitat (queixes, peticions, consultes, informacions al síndic, mediacions).
- B. Reunions de treball.
- C. Participació del síndic en actes universitaris de caràcter institucional (actes acadèmics, reunions d'òrgans col·legiats, visites a centres).
- D. Presència externa del síndic (Conferència Estatal de Defensors Universitaris, CEDU).
- E. Altres actuacions, internes i externes.

En aquesta classificació figuren únicament les actuacions que han quedat acreditades formalment en la Sindicatura i que han comportat que es dugués a terme algun tipus de gestió amb altres persones, responsables de la Universitat o d'altres entitats. No s'han comptabilitzat, per tant, un bon nombre de consultes orals o fetes per correu electrònic de membres del personal de la UPC, de l'estudiantat i també de persones externes a la Universitat, però que hi estan relacionades o hi tenen algun interès.

Activitats de l'any 2010

Activitats	Nombre
Expedients registrats	149
Reunions de treball	72
Assistència a reunions d'òrgans col·legiats	45
Assistència a actes acadèmics	30
Assistència a comissions d'avaluació curricular	1
Participació en reunions de defensors/ores i de síndics/ques	4
Altres actuacions	6
Presentació al Claustre Universitari i al Ple del Consell Social de l'Informe d'activitats del 2009	2
Preparació de la memòria	1
Total	310

Comentaris

En el **grup A** es poden comptabilitzar **149 casos** registrats, promoguts per diversos estaments universitaris o persones relacionades amb la Universitat, tal com s'analitza més endavant. En molts casos s'ha guardat la confidencialitat acordada amb les per-

sones que han presentat alguna queixa o petició. En tots els casos s'ha buscat l'eficiència i proximitat amb les persones i els problemes plantejats. Aquestes característiques de les actuacions de la Sindicatura han estat molt apreciades pels qui n'han sol·licitat els serveis. S'ha procurat que els peticionaris rebin la notificació de la Sindicatura des de l'inici de les actuacions, en un termini inferior a les 48 h després de la recepció de la sol·licitud, i se'ls ha informat sobre el desenvolupament de les gestions.

Cal indicar que, amb alguna excepció, el síndic ha trobat una resposta satisfactòria dels responsables de la gestió universitària als quals s'ha adreçat. Es pot destacar, en aquest sentit, la col·laboració molt positiva prestada pel Servei de Gestió Acadèmica de la UPC i la direcció d'alguns centres. Cal tenir en compte que a la complexitat de la Universitat i d'una ordenació acadèmica canviant, s'afegeixen les dificultats d'interpretació i d'aplicació generalitzada de la normativa acadèmica pròpia i la implementació dels nous graus, que coexisteixen amb les titulacions en extinció. També es pot destacar que sovint, en particular l'estudiantat, es demana a la Sindicatura tasques d'informació quan no s'entenen aquestes normatives universitàries. La major part d'aquests casos no s'han ressenyat en aquesta memòria, si bé han originat un treball considerable. En aquest sentit, seria molt útil la col·laboració de les organitzacions dels estudiants en aquesta tasca assistencial. Han estat particularment delicades les actuacions en els casos de persones en situacions especials per problemes de salut, familiars o d'estabilitat emocional, que no s'han resolt per les vies acadèmiques. En aquests casos, cal remarcar la mancança d'assistència de professionals especialitzats en la gestió d'aquestes situacions a la UPC.

Per tal d'aconseguir la major diligència en les gestions de la Sindicatura amb les persones implicades en els temes que se li han presentat, es pot indicar que la major part de les actuacions s'han iniciat mitjançant l'ús del correu electrònic i per via telefònica, i s'ha elaborat un arxiu de les actuacions de la Sindicatura.

Cal considerar que diversos casos dels 149 gestionats s'han presentat col·lectivament amb un total de **315 membres** de la comunitat universitària involucrats, com s'indica més endavant.

El **grup B** d'activitats recull les entrevistes i reunions de treball que s'han programat quan s'ha considerat oportú. L'any 2010 se n'han comptabilitzat 72. Alguns dels casos tractats han necessitat diverses reunions amb la presència de diverses persones implicades.

El **grup C** d'activitats està relacionat amb la presència del síndic en actes acadèmics de la Universitat que tenen característiques i objectius diferents. En la major part dels casos, el síndic ha estat invitat pels directius de diverses unitats. Aquest tipus d'activitats ha permès mantenir col·laboracions amb un bon nombre d'unitats de la UPC, conèixer persones i polsar alguns punts febles manifestats especialment en alguns centres docents de la Universitat. En aquest sentit, s'ha pogut constatar que la major part dels centres mantenen una relació fluïda i de col·laboració amb les activitats del síndic, si bé cal reconèixer que encara hi ha algun centre que no ha tingut contactes amb la Sindicatura.

En el **grup D** es poden agrupar les actuacions amb projecció externa de la Sindicatura. En aquest sentit, cal destacar l'assistència a les dues trobades de síndics de les universitats catalanes, una organitzada a la pròpia Universitat Politècnica de Catalunya i l'altra per la Universitat de Barcelona, a la Trobada de síndics i defensors de la Xarxa Vives a la Universitat Miguel Hernández, d'Elx i a l'Encuentro Estatal de Defensores Universitarios d'Espanya, que va tenir lloc a la Universitat de Barcelona. Aquestes activitats han permès al síndic conèixer la funció, l'organització i els problemes generals i específics de les diverses institucions de defensa (sindicatures) de tot el territori espanyol. En el marc de l'Encuentro Estatal també es va portar a terme la tercera assemblea general de la Conferència Estatal de Defensors Universitaris (CEDU). Aquests contactes amb els defensors universitaris de tot Espanya, a través

de la CEDU, han facilitat l'intercanvi d'experiències i normatives mitjançant l'ús del correu electrònic, a partir del qual s'han originat 18 consultes durant l'any 2010, dues de les quals plantejades per aquest síndic.

Tant l'ordre del dia de la reunió de síndics de les universitats catalanes, de la Xarxa Vives i de l'Encuentro Estatal, així com les conclusions de l'Encuentro es recullen a l'annex d'aquest informe.

En el **grup E** se senyalen una sèrie d'actuacions diverses, entre les quals destaquen les següents:

Internes UPC

1. Suport a la proposta de la UPC de campus d'excel·lència internacional en el sector de l'energia.
2. Participar en el projecte que el Centre de Cooperació per al Desenvolupament (CCD) ha encarregat a la Càtedra UNESCO de Direcció Universitària (CUDU) per conèixer l'estat de la cooperació universitària al desenvolupament de la UPC.
3. Col·laborar en la redacció del títol corresponent al Síndic de Greuges dels nous Estatuts de la UPC.

Externes

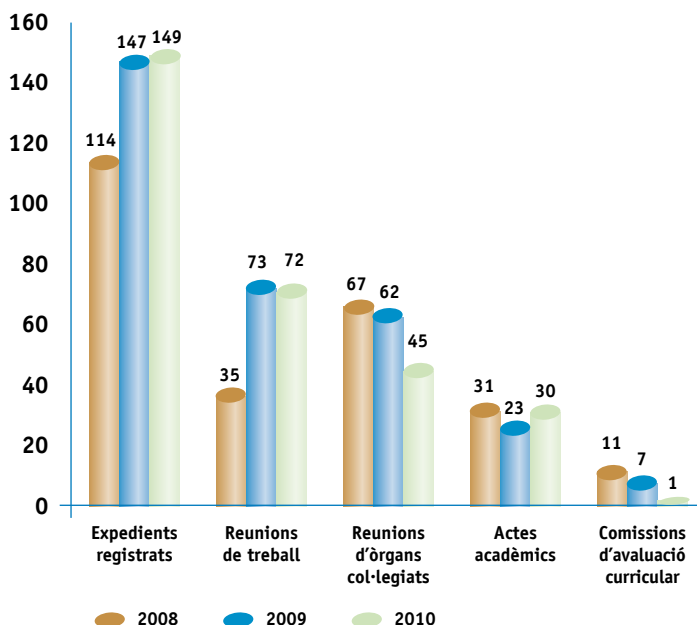
1. Suport dels síndics de les universitats catalanes a la petició adreçada al director general de Política Universitària del Ministeri d'Educació respecte a les circumstàncies que concorren en les proves d'accés a la universitat durant el curs 2009-2010.
2. Suggeriments a través de la CEDU al Reial decret pel qual es regula l'Estatut de l'estudiant universitari de les universitats espanyoles.

Comparativa de les activitats de la Sindicatura dels anys 2008, 2009 i 2010

L'evolució de les activitats al llarg dels anys té l'interès que es poden comprovar les tendències que s'apunten en les diverses activitats i en el nombre total. Aquesta informació pot ser d'utilitat per a la planificació interna de la Sindicatura i també com a indicador de qualitat del funcionament de la Universitat en un període de canvis notables.

En el diagrama següent s'indica l'evolució de les activitats durant els anys 2008, 2009 i 2010. L'any 2008 va ser un any singular perquè significa la transició entre el darrer síndic i l'actual.

Activitats de la Sindicatura

Comentaris

Si es compara l'exercici 2010 amb el 2009 es poden apuntar els elements següents:

1. El nombre de *diligències* registrades l'any 2010 ha estat de 149 respecte a les 147 de l'any 2009. No representa, per tant, un increment sensible del nombre de queixes o peticions ateses per la Sindicatura. Cal indicar que alguns dels casos comptabilitzats són casos similars propiciats per persones diverses. També s'ha de fer notar que el nombre de persones que han participat en aquest capítol és sensiblement superior al de casos (315 peticionaris enfront de 149 casos).
2. El nombre de *reunions de treball* en cada un dels dos anys de referència ha estat també similar. Així, l'any 2010 se'n comptabilitzen 72 respecte a les 73 de l'any 2009. Aquest nombre continua sent elevat i és possible que es pugui atribuir, en part, al fet que s'ha incrementat el nombre de casos que l'han requerit. La gestió d'alguns casos, protagonitzats per personal docent i investigador (PDI) i doctorands, comporta habitualment una dificultat més gran i, per tant, han necessitat més esforços i dedicació del síndic.
3. En relació amb les *reunions d'òrgans col·legiats* (Ple del Consell Social i comissions, Consell de Govern de la UPC i comissions, Consell de Centres Docents i Departaments, Comissió de Selecció i Avaluació del Personal Docent i Investigador de la Universitat (CSAPDIU), Associació d'Amics de la UPC...), han disminuït lleugerament: 45 l'any 2010 enfront de 62 l'any 2009. Aquesta clara disminució és conseqüència de la tendència a participar de forma més selectiva en les reunions de les comissions dels òrgans de govern.
4. Els *actes acadèmics* amb l'assistència del síndic l'any 2010 (inauguració de cursos, repartiment de diplomes, confe-

rències, commemoracions...) han estat 30, en relació amb els 23 de l'any 2009. Representa, per tant, un increment del 30 %. Aquest increment es justifica pel major nombre d'invitacions cursades al síndic durant l'any 2010.

5. La disminució de la presència del síndic en les reunions de les *comissions d'avaluació curricular*, 1 l'any 2010 enfront de 7 l'any 2009, s'ha degut, principalment, als problemes d'agenda.

Casos gestionats

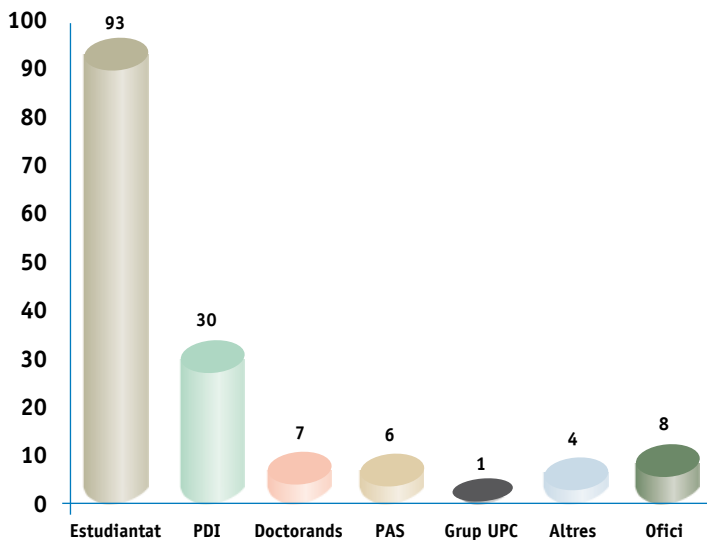
i remitents corresponents a l'any 2010

L'anàlisi del nombre de tipus de remitents de peticions rebudes a ins-tància de part, durant l'any 2010, pot explicar, en gran mesura, l'es-structura dels diferents tipus d'activitats comentades anteriorment.

Nombre de casos presentats pels diversos col·lectius. Any 2010

Col·lectiu	Nombre
Estudiantat	93
PDI	30
Doctorands	7
PAS	6
Grup UPC	1
Altres	4
Ofici	8
TOTAL	149

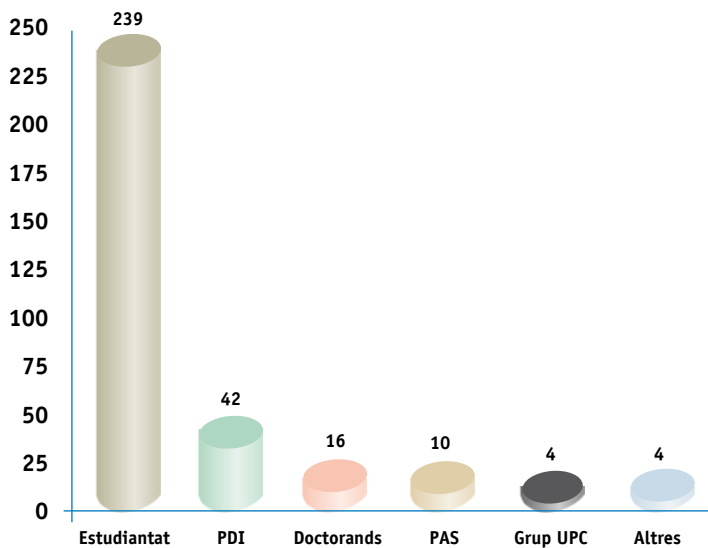
Comentaris

En primer lloc, amb referència a l'*estudiantat*, es pot destacar que és el grup més nombrós que ha originat actuacions de la Sindicatura, 93 diligències que han estat presentades per 239 persones (vegeu el gràfic que hi ha a continuació). Destaquen els temes relacionats amb les avaluacions, la permanència, la matriculació i les relacions amb el professorat i altres col·legues. Cal destacar que, si bé ha estat el col·lectiu més nombrós, representa aproximadament el 0,4 % del conjunt d'estudiants i estudiantes de la Universitat. En aquest sentit, és possible que les mateixes estructures dels centres i departaments contribueixin, de forma eficient, a resoldre els conflictes generats. Es pot indicar que durant aquest període no s'ha aconseguit establir relacions formals amb les organitzacions estudiantils. El recent decret sobre l'Estatut de l'estudiant universitari incideix en la conveniència d'establir relacions entre el síndic i aquest col·lectiu.

En relació amb els temes suscitats pel *PDI + doctorands* es pot destacar que si bé el nombre de 37 casos presentats, promogut per 58 membres del col·lectiu, és inferior al de l'estudiantat, si es compara en percentatges respecte al nombre de PDI de la Universitat, s'observa una relació de l'1,5 %, que significa una quantitat superior al percentatge de l'estudiantat. Els temes principals que s'han presentat abasten la situació laboral, present i futura, els conflictes de convivència en departaments i centres, l'encàrrec acadèmic, els conflictes amb l'alumnat, etc. En general la gestió d'aquests conflictes és bastant més complexa que la dels temes suscitats per l'estudiantat i, per tant, exigeix una dedicació més gran per resoldre'ls i en algunes ocasions necessita desenvolupar funcions de mediació. També s'ha pogut constatar que els temes laborals són difícils d'abordar des de la Sindicatura.

El nombre de casos presentats pel *PAS* és molt reduït, ó l'any 2010, presentats per 10 membres, fet que significa que aquest col·lectiu disposa de canals propis per presentar conflictes.

Nombre de remittents que s'han adreçat a la Sindicatura per col·lectius. Any 2010

Comparativa dels casos

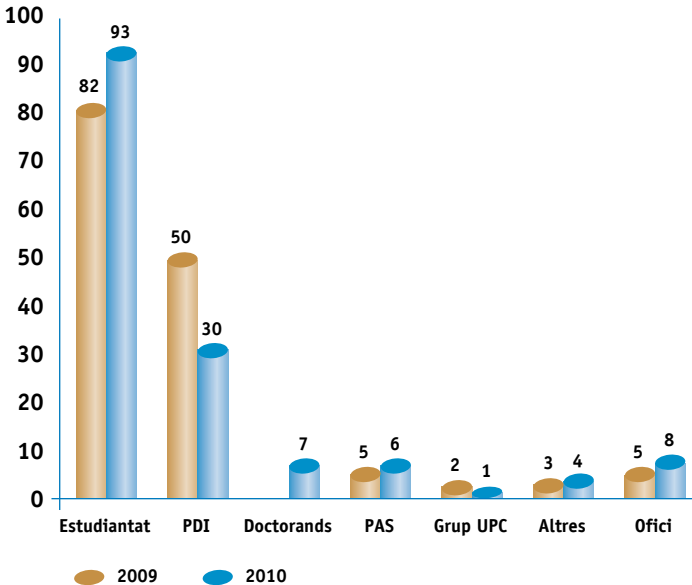
gestionats a la Sindicatura els anys 2009 i 2010

L'exercici de comparar l'evolució dels serveis prestats per la Sindicatura pot ser útil per observar la situació i les necessitats dels diferents col·lectius i senyalar alguns punts febles a la Universitat.

En aquest cas s'ha de valorar la comparativa esmentada entre els anys 2009 i 2010, pel fet que són dos exercicis en els quals hi ha hagut la intervenció plena de l'actual síndic.

Evolució dels casos suscitats pels diferents col·lectius. Anys 2009 i 2010

Comentaris

En el cas del nombre de temes plantejats per l'**estudiantat**, 93 l'any 2010, respecte a 82 l'any 2009, representa un increment del 13 %. Com ja s'ha indicat anteriorment, la incorporació de noves titulacions de grau en alguns centres ha pogut promoure alguns conflictes l'any 2010 respecte als de l'any precedent.

El nombre de casos **PDI** que han sol·licitat la intervenció del síndic han estat 30 l'any 2010 enfront de 50 l'any 2009. Aquestes xifres representen una clara disminució. Caldrà analitzar, en exercicis successius, l'evolució d'aquest sector per determinar si el canvi experimentat aquest any és de caràcter temporal. Cal indicar que els 7 casos impulsats per doctorands es poden considerar, a vegades, com PDI en formació.

Amb referència al **PAS**, únicament hi ha hagut 6 casos l'any 2010 respecte als 5 de l'any 2009, que no signifiquen un canvi significatiu.

Es pot constatar que els 8 casos d'**Ofici** promoguts pel síndic l'any 2010 superen els 5 comptabilitzats l'any 2009, fet que indica més dedicació de la Sindicatura a aquesta activitat.

Comparativa dels remitents/destinatariis

dels casos gestionats a la Sindicatura els anys 2009 i 2010

Les peticions tramitades per la Sindicatura l'any 2009 (147) i l'any 2010 (149), tenen destinataris i finalitats diversos, si bé un denominador comú, que és l'expressió d'una insatisfacció, preocupació o dificultat que s'adreça al síndic per mostrar-li una queixa, que pot venir o no acompanyada per una petició, una consulta o la transmissió d'una informació.

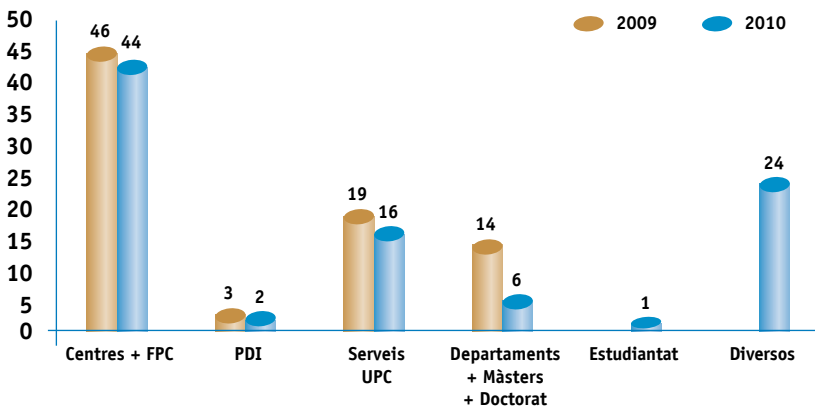
Distribució dels casos presentats pels diversos grups remitents i destinataris. Anys 2009 i 2010

	Centres i FPC ⁽¹⁾		PDI		Serveis centrals UPC		Departaments +Màsters+Doctorat		Estudiantat		Diversos		No acceptat	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Estudiantat	46	44	3	2	19	16	14	6	-	1	-	21 ^[2] +3	-	-
PDI	8	8	4	2	14	14	14	8	2	1	6	4	2	-
PAS	2	-	-	-	2	6	1	-	-	-	-	-	-	-

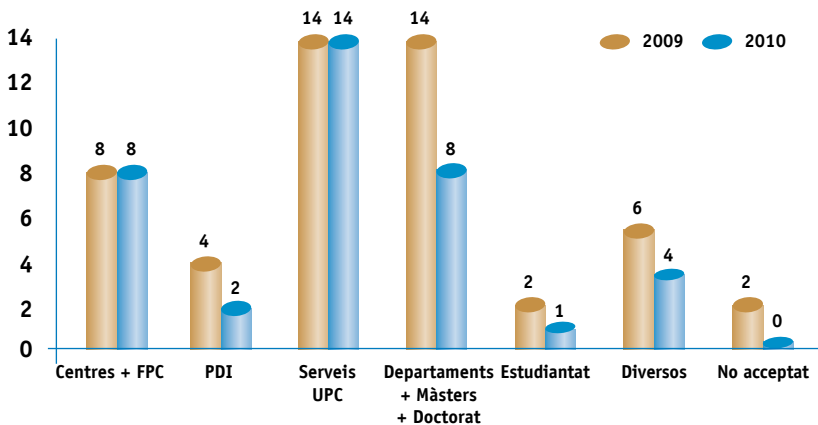
(1) FPC: Fundació Politècnica de Catalunya.

(2) 21 casos que plantegen la mateixa temàtica presentada de forma individualitzada.

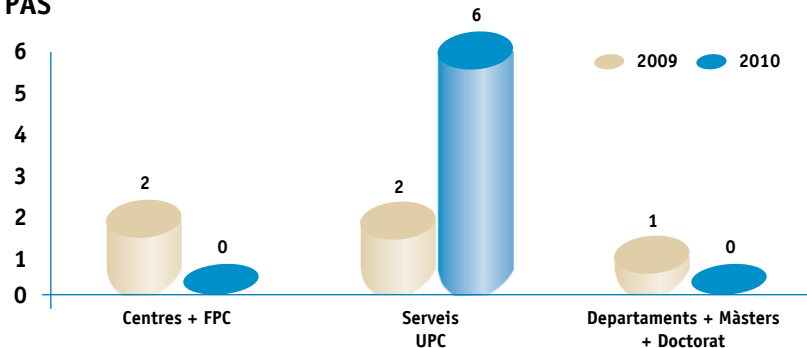
Estudiantat

PDI

PAS

Comentaris

En relació amb els casos presentats per l'**estudiantat**, els destinataris dels greuges, peticions o informacions més nombrosos han estat novament els *centres docents*, 44 casos l'any 2010 enfront els 46 expedients de l'any 2009. D'aquestes xifres es desprèn que els resultats obtinguts són molt similars. Tampoc no han experimentat variacions les motivacions de les causes presentades en els centres. La major part han estat les derivades dels processos d'avaluació, de permanència, d'aplicació de la normativa acadèmica específica d'algun centre i de la normativa general de la Universitat, especialment en els nous graus en implantació. Habitualment les diverses temàtiques s'han presentat de forma individual, si bé en alguns casos les han signat diversos estudiants. Altres tipus de queixes i peticions estaven adreçades als *serveis centrals* de la Universitat l'any 2010 (16), amb una petita disminució respecte de l'any 2009 (19). Les qüestions adreçades als *departaments* (6) han experimentat un descens respecte a l'any anterior (14). Les causes d'aquest comportament no són fàcils de valorar. Un element que cal destacar és el feble nombre de casos plantejats per l'estudiantat al *PDI*, 2 l'any 2010 i 3 el 2009.

És singular l'apartat de *diversos*, en què es comptabilitzen 24 casos l'any 2010, amb una clara diferència amb l'any 2009, en què no n'hi va haver cap. Aquesta discrepància és deguda al fet que en aquest apartat s'han incorporat 21 escrits, tots similars, que no indicaven el destinatari i que denunciaven algun dels processos observats en la campanya electoral de rector de la UPC.

Les peticions i queixes a instància de membres del **PDI** l'any 2010 han estat lleugerament inferiors a les de l'any 2009, per causes difícils d'explicar. S'han adreçat principalment als *serveis centrals de la UPC*, 14 casos, nombre igual a l'any 2009. Les motivacions principals s'han derivat de problemes d'ajustaments laborals. Les incidències denunciades pel PDI en relació amb altres membres del PDI han estat 2 l'any 2010, similar als 4 de l'any 2009, que reflecteixen alguns problemes aïllats de convivència. Els problemes del PDI amb l'*estudiantat* (1) es poden considerar anecdòtics. El capítol del PDI en *diversos* l'any 2010 (4) abasta un conjunt de casos molt diversos i és similar als casos recollits l'any 2009 (6).

Els casos presentats pel PDI en relació amb *els departaments, els màsters i el doctorat* han estat 8 l'any 2010, nombre clarament inferior als 14 de l'any 2009. En general, les qüestions suscitées pel PDI han estat més complexes i variades que les suscitées per l'estudiantat, i en algunes ocasions xoquen amb interpretacions estrictes del marc normatiu, especialment en el camp laboral.

Els temes suscitées pel **PAS** tenen relació amb la seva situació laboral. Cal remarcar que la totalitat de les 6 incidències recollides l'any 2010 s'han adreçat als *serveis centrals*.

Algunes actuacions

destacades de la Sindicatura l'any 2010

Es recull, a tall d'exemple, una sèrie de casos que s'han gestionat a la Sindicatura. Com es pot apreciar, la casuística és molt variada. Algunes queixes o peticions les han presentades conjuntament el professorat i l'estudiantat.

- 1. Fundació CIM.** En el marc del procés de superació de la problemàtica plantejada entre un antic PDI de la Fundació CIM i aquesta Fundació, el síndic ha actuat com a mediador entre les parts en una operació de normalització patrimonial.
- 2. Beques de col·laboració.** Un estudiant sol·licita una beca de col·laboració a la UB en una titulació vinculada també a la UPC i se li nega perquè es considera que l'estudiant depèn administrativament de la UPC. Es fa una actuació coordinada amb el síndic de la UB.
- 3. Plataforma ATENEA.** Un membre de l'equip de direcció d'un centre docent informa al síndic que uns estudiants han pogut accedir al contingut de l'enunciat d'un examen a la plataforma ATENEA. Es pren una acció correctora d'acord amb el síndic.
- 4. conflicte professor/estudiant.** El síndic, a petició d'un professor, actua com a mediador per reconduir l'actitud pretesament hostil d'un estudiant vers el propi professor.
- 5. Col·lectiu celíacs.** A petició d'uns membres del personal de la UPC afectats directament o indirectament per celiaquia, el síndic dirigeix una petició d'estudi sobre la situació del col·lectiu de celíacs a la UPC a la vicerectora de Relacions Institucionals.

- 6. Problemes amb alguns màsters gestionats per l'FFPC.**
S'han detectat diversos casos de queixes de directors de màsters i d'estudiants pel funcionament de la Fundació i la transparència de la seva gestió. En general, els problemes s'han tractat amb la direcció de la Fundació i els peticionaris.
- 7. Difamació d'una persona a un tauler d'anuncis en línia de la UPC.** Amb motiu d'una queixa per la presència des de l'any 2006 d'un missatge difamatori a una persona, s'han demanat reformes sobre l'absència de control del sistema emprat. S'han dut a terme actuacions amb la intervenció de la secretària general de la UPC.
- 8. Petició d'ajut d'un nombrós grup d'antics estudiants del títol propi de grau en Fotografia i Creació Digital i Graduat Multimèdia de l'EFFPC/CITM,** que es volien acollir als nous estudis oficials de grau en Fotografia i grau en Multimèdia i que es queixaven de la informació subministrada pel CITM i per la Fundació.
- 9. Procés de cessament de personal d'Edicions UPC.** Un grup de treballadors d'Edicions UPC demanen al síndic ajut en el procés d'extinció d'aquella entitat.
- 10. Queixa dels estudiants per l'anul·lació temporal d'un màster de l'àmbit de l'arquitectura.** Els estudiants del màster demanen la intervenció del síndic per aclarir la situació plantejada per la interrupció de les classes sense donar explicacions sobre la seva situació.
- 11. Convenis de cooperació educativa.** Preocupació manifestada per una estudianta davant la normativa que regeix els convenis de cooperació educativa entre la universitat i l'empresa. Aquesta normativa impossibilita la continuïtat del becari en el moment de presentar el projecte de fi de carrera, de manera que propicia la pràctica de no acabar la carrera en detriment de la renovació dels becaris.

- 12. Mediació en un conflicte de caràcter econòmic entre dos PDI.** El síndic actua com a mediador en un conflicte entre dos PDI relacionat amb el desacord entre les parts pel cobrament de les compensacions econòmiques acordades en la realització d'un projecte finançat externament.
- 13. Queixa d'un col·lectiu de doctorands per l'augment del 280 % de la matrícula de doctorat.** Els contactes amb la vicerectora adjunta de Recerca i les mesures impulsades des del rectorat han permès reduir l'impacte econòmic.
- 14. Desconeixement de la normativa acadèmica en diversos processos.** Els temes principals de l'estudiantat han estat els relacionats amb l'accés i la permanència a la UPC, incompatibilitat d'horaris, els criteris d'avaluació, pagaments de les assignatures i renúncia de la matrícula.
- 15. Relacions entre l'estudiantat i el PDI.** Diverses queixes tracten sobre les relacions de l'estudiantat amb el PDI. En aquests conflictes es fa notar les dificultats d'alguns centres per trobar solucions d'acord amb els departaments.
- 16. Alguns PDI i l'encàrrec acadèmic.** L'encàrrec acadèmic dels PDI suscita algunes queixes per considerar que s'han dut a terme d'una manera poc transparent.

Evolució dels suggeriments del síndic dels anys 2008 i 2009

Aquest apartat recull amb un breu comentari l'evolució d'alguns temes suggerits els anys 2008 i 2009, i que a finals de l'any 2010 no es consideren prou desenvolupats o que no han obtingut un resultat favorable.

Color verd: atenció positiva al suggeriment amb resultat satisfactori.

Color ambre: desenvolupament parcial o insuficient de la iniciativa.

Color vermell: suggeriment encara no diligenciat o resultat negatiu.

1. Desenvolupament de les sessions dels òrgans col·lectius.

En relació amb aquest aspecte, es comentava la conveniència d'agilitzar-les de manera que fossin més sostenibles i s'evités la manca de quòrum en els òrgans de representació més nombrosos. Durant l'any 2010 s'ha notat una tendència a organitzar aquestes sessions d'una manera més eficient, si bé cal insistir en aquesta millora.

2. Difusió de les activitats de la Sindicatura.

Es proposava incrementar la periodicitat de les presentacions i l'ampliació a altres col·lectius, com ara els consells de centres i departaments. Aquesta petició de més difusió de l'activitat de la Sindicatura no s'ha pogut implementar plenament i, per tant, caldrà considerar-la durant l'any 2011.

3. Ensenyament paral·lel en acadèmies.

L'ensenyament en algunes acadèmies externes a la UPC de disciplines dels plans d'estudis de diverses titulacions de la Universitat ha continuat sent un problema no resolt plenament durant l'any 2009. Algunes iniciatives, com és el cas de les beques EnginyCAT, van en la bona direcció.

- 4. Utilització de les xarxes d'Internet.** Actualment no hi ha control de la utilització malèvola de les xarxes. Per tant, continua estant vigent la conveniència d'analitzar aquest fenomen i, tot assegurant la llibertat d'expressió, acordar un marc de bones pràctiques en l'ús d'aquests mitjans de comunicació.

- 5. Resolucions administratives denegatòries.** Com a conseqüència d'una queixa d'un membre del PAS, es reitera al vicegerent de Personal, Organització i Sistemes d'Informació la necessitat que les resolucions denegatòries incloguin les motivacions corresponents, en línia amb el que indica la Llei 30/1992. No s'ha tingut notícies sobre aquest assumpte.

Algunes iniciatives

del síndic i resultats obtinguts durant l'any 2010

Recull d'iniciatives del síndic, durant l'any 2010, incorporant-hi una valoració qualitativa, a finals de l'any, sobre el grau d'èxit.

Color verd: atenció positiva al suggeriment amb resultat satisfactori.

Color ambre: desenvolupament parcial o insuficient de la iniciativa.

Color vermell: suggeriment encara no diligenciat o resultat negatiu.

- 1. Codi ètic de bones pràctiques.** Suggeriment sobre la conveniència que el Consell de Direcció desenvolupi un codi ètic de bones pràctiques a la UPC que pugui contribuir a millorar la qualitat de funcionament de la Universitat (secretària general).
- 2. Mesures de control d'assistència del personal de la UPC en dies de vaga.** Suggeriment d'anàlisi del mètode de referència de mesures de control d'assistència del personal en jornades de convocatòria de vaga, de manera que, dins de les possibilitats del Servei de Personal, s'arbitrin mesures de control menys discriminatòries per a les persones que han decidit treballar (vicerector de Personal Acadèmic).
- 3. Situació del procés de plena adscripció de l'EUETIB a la UPC.** Suggeriment respecte a la conveniència de renovar el conveni d'adscripció de l'EUETIB, Estatuts del CEIB i Reglament intern de l'EUETIB, davant dels problemes sorgits en diversos col·lectius i d'aplicar la normativa acadèmica (director, rector i president CP del CEIB).
- 4. Normes internes a les reunions a la Sala de Juntes del Rectorat.** Suggeriment de modificar o acomplir les instruccions que fins ara han estat vigents en l'accés de begudes a la Sala de Juntes del Rectorat (secretària general).

- 5. Pla d'incentivació de la jubilació voluntària del professorat funcionari.** Preparació per part de la Sindicatura d'un estudi comparatiu de les normatives acadèmiques que regeixen els plans d'incentivació de la jubilació voluntària del professorat funcionari per tal de ser útil per a l'evolució del pla (vicerector de Personal Acadèmic).
- 6. Problema de l'ensenyament paral·lel en acadèmies.** Constatació de l'existència d'acadèmies que complementen la docència en algunes disciplines i suggeriment sobre la necessitat d'un pla d'accions sobre aquesta qüestió (se n'informa el Consell Social i el rector). És una petició reiterada en els anys precedents.
- 7. Àmbits temàtics a la UPC.** Suggeriment per racionalitzar l'ús dels àmbits temàtics que s'utilitzen a la docència de grau, màster i doctorat (Consell de Direcció UPC).

Resum d'actuacions

previstes per a l'any 2011

El 2011, en vista de l'experiència acumulada, de la situació crítica de l'economia i de les previsible limitacions pressupostàries que s'aniran manifestant, es pretén portar a terme les línies d'actuació següents:

1. Procurar l'assistència, en la mesura que sigui possible, a les invitacions formulades per les unitats de la Universitat: actes acadèmics, visites, conferències, commemoracions, comissions d'avaluació curricular, etc., per tal de fomentar un coneixement proper de la Universitat.
2. Participar en les comissions i plens del Consell Social, els consells de Govern i en alguns consells de directors de centres i de departaments. Procurar assistir a les reunions de la CSAPDIU i a un nombre limitat de comissions del Consell de Govern (especialment a la Comissió de Docència i Estudiantat).
3. Prosseguir la política d'establir una relació propera i directa amb les persones que demanen l'assistència i col·laboració del síndic, i procurar assolir la màxima eficiència de les gestions.
4. Vetllar per mantenir i, si pot ser, per millorar la qualitat dels serveis de la UPC, en funció de les situacions canviants i les atribucions del síndic, mitjançant la preparació de propostes encaminades a aquest objectiu.
5. Propiciar una comunicació més eficaç amb la Universitat i especialment amb les delegacions d'estudiants i amb els òrgans directius.

Suggeriments

i reflexions

1. A causa de la situació econòmica general i les previsibles mesures de contenció per a l'any 2011 i següents, cal vetllar perquè el desplegament d'un sistema restrictiu basat principalment en criteris econòmics no afecti de manera irreversible la institució universitària.
2. Previsiblement, el desplegament progressiu de la docència en l'espai europeu de l'educació superior es veurà afectat, entre d'altres causes, per les mesures econòmiques indicades en el punt anterior. En aquestes condicions la qualitat dels ensenyaments es pot veure dificultada.
3. En el context complicat dels propers anys és previsible que la Sindicatura hagi de tractar problemes de dificultat creixent, especialment en el pla laboral. En aquest sentit serà convenient una informació molt acurada a la comunitat universitària, i un tractament personalitzat i flexible de les circumstàncies que concorren en les persones afectades.
4. El procés d'adaptació estatutària de la Universitat, que pot finalitzar l'any 2011, i el desplegament de l'Estatut de l'estudiant, aprovat a finals del 2010, així com els canvis polítics derivats de les eleccions autonòmiques de Catalunya i les previsions sobre canvis en el Govern d'Espanya, l'any 2011, anuncien modificacions significatives en el funcionament de la Universitat.
5. La tasca del síndic és delicada i en general valorada positivament pels usuaris del servei. En les extraordinàries circumstàncies actuals i les que previsiblement han d'arribar, la Sindicatura haurà de fer esforços per mantenir la

seva **independència i autonomia**. Aquestes qualitats són imprescindibles per portar a terme la seva funció i requereixen la **comprensió de tothom**, especialment dels responsables acadèmics i de **direcció de la UPC**.

Annexos

Normativa pròpia de la UPC

Estatuts de la Universitat Politècnica de Catalunya (articulat que fa referència al síndic de greuges)

Els Estatuts de la Universitat Politècnica de Catalunya vigents, aprovats pel Decret 225/2003, de 23 de setembre, en el títol VI "Síndic de greuges o síndica de greuges" (art. 201) especifiquen, entre altres aspectes, les activitats i funcions d'aquesta figura en l'àmbit específic universitari.

Text íntegre del títol VI dels Estatuts de 2003

Títol VI **Síndic de greuges o síndica de greuges**

Article 201 *Síndic de greuges o síndica de greuges*

201.1 El síndic de greuges o la síndica de greuges exerceix una activitat informativa, de caràcter tuitiu, en les qüestions que li sotmeten, o que decideix d'ofici, sobre el funcionament de la Universitat.

201.2 El Consell Social elegeix el síndic de greuges o la síndica de greuges per majoria absoluta dels seus membres, en votació secreta, i en fa el nomenament el president o la presidenta del Consell Social. El mandat del síndic de greuges o la síndica de greuges té una durada de quatre anys, renovable per un únic període consecutiu. El Claustre Universitari ha d'aprovar, amb l'informe previ del Consell de Govern, un reglament de la Sindicatura de Greuges que estableixi, almenys, els procediments per al cessament del síndic de greuges o la síndica de greuges.

La condició de síndic de greuges o síndica de greuges és incompatible amb la de membre en actiu de la comunitat universitària i amb la de membre d'un òrgan col·legiat de la Universitat.

201.3 Són funcions del síndic de greuges o la síndica de greuges:
a) Rebre les queixes i les observacions que li formulin sobre el funcionament de la Universitat.

- b) Valorar les sol·licituds rebudes per admetre-les o no a tràmit i prioritzar les pròpies actuacions.
- c) Sol·licitar informació als òrgans universitaris i a les persones a què afecten les queixes i les observacions esmentades anteriorment i prendre les mesures d'investigació que consideri oportunes per esclarir-les.
- d) Realitzar, davant els òrgans competents, amb caràcter no vinculant, propostes de resolució dels assumptes que li han estat sotmesos i proposar fórmules de conciliació o d'acord que en facilitin una resolució positiva i ràpida.
- e) Presentar al Consell Social i al Claustre Universitari un informe anual sobre les seves actuacions, que inclogui els suggeriments que se'n derivin respecte al funcionament de la Universitat.

Els òrgans universitaris i els membres de la comunitat universitària tenen el deure de proporcionar les dades i les informacions sol·licitades pel síndic de greuges o la síndica de greuges en l'exercici de les seves funcions.

201.4 El Consell Social ha de destinar, amb càrrec al seu pressupost, una assignació econòmica com a retribució del síndic de greuges o la síndica de greuges, segons les condicions del seu contracte aprovades d'acord amb el rector o la rectora. Així mateix, li ha d'assignar el personal i els mitjans necessaris per a l'exercici de les seves funcions.

Reglament de la Sindicatura de Greuges

(Document disponible al web de la Sindicatura de Greuges
<http://www.upc.edu/sindicatura>)

Trobades de síndics i síndiques de les Universitats Catalanes

Universitat Politècnica de Catalunya, febrer de 2010

Per iniciativa de la Sindicatura de la UPC, es va convocar una reunió dels síndics de les universitats catalanes amb la finalitat d'enfortir les relacions entre els síndics i compartir les diverses casuístiques i intercanviar postures sobre el funcionament de les diverses xarxes.

Ordre del dia

- 11.00 Presentació dels elements destacats de les diverses sindicatures (any 2009 o curs 2008-2009)
- 12.15 Funcionament de les xarxes de defensors / síndics: CEDU, Lluís Vives, universitats catalanes
- 13.00 Normativa del coneixement del català (presentació a càrrec del síndic de la UB, Dr. Antoni Mirambell)
- 13.45 Altres temes d'interès
- 14.15 Dinar

Comentari

La trobada va ser útil per contrastar les diverses experiències de les sindicatures de les universitats catalanes. També es va tractar la normativa del coneixement del català i es va comentar la utilització de les xarxes estatal i de l'àmbit territorial i lingüístic.

Universitat de Barcelona, maig de 2010

Ordre del dia

- 12.00 Canvi d'impressions entre els síndics i les síndiques
- 13.00 Propostes de cara a l'organització del XIII Encuentro Estatal de Defensores Universitarios y la III Asamblea de la CEDU l'octubre de 2010
- 14.00 Dinar

Comentari

La trobada va servir per analitzar les perspectives de funcionament de la Comissió Executiva de la CEDU i del format i les temàtiques que es volen tractar al proper Encuentro Estatal de Defensores Universitarios que fa la Universitat de Barcelona al mes d'octubre de 2010.

Trobada anual de síndics/síndiques defensors/defensores de la Xarxa Vives d'Universitats

Universitat Miguel Hernández d'Elx, juliol de 2010

Ordre del dia

- 09.30 Recepció, acreditació i lliurament de documentació
- 10.00 Inauguració
Jorge Mataix Beneyto, defensor universitari de la Universitat Miguel Hernández d'Elx (UMH)
Francisco Borja Miralles, president del Consell Social de la UMH
Rafael Ribó Massó, síndic de greuges de Catalunya
José Cholbi Diego, síndic de greuges de la Comunitat Valenciana
Jesús Rodríguez Marín, rector de la UMH
Joan Viñas i Salas, president de la Xarxa Vives d'Universitats i rector de la Universitat de Lleida
- 10.30 Sessió conjunta per a tots els assistents
José Cholbi Diego, síndic de greuges de la Comunitat Valenciana
Rafael Ribó Massó, síndic de greuges de Catalunya
- 11.30 Descans
- 12.00 Sessió per als síndics. L'Estatut de l'estudiant

Reunió del personal de suport. Eines de comunicació eficaç
Jasone Mondragón Lasagabaster, professora de Comunicació i Psicologia Social de la Universitat d'Alacant
- 13.30 Cloenda. Signatura d'un conveni entre la Sindicatura de Greuges de la Comunitat Valenciana i la Universitat d'Alacant, la Universitat Jaume I, la Universitat Miguel Hernández d'Elx, la Universitat Politècnica de València i la Universitat de València
Jorge Mataix Beneyto, defensor universitari de la UMH
Rafael Ribó Massó, síndic de greuges de Catalunya
José Cholbi Diego, síndic de greuges de la Comunitat Valenciana
Jesús Rodríguez Marín, rector de la UMH
- 14.00 Dinar

Comentari

L'interès principal d'aquesta trobada dels síndics de les universitats de l'àmbit del català va ser reforçar el coneixement entre ells i intercanviar experiències dels síndics de la Xarxa Vives en un moment de canvis dels estudis universitaris. La pena va ser l'escàs temps disponible motivat pel temps que es va dedicar als actes protocol·laris i a la conferència sobre l'Estatut de l'estudiant. Paral·lelament, una conferència dirigida al personal de suport de les sindicatures es va dedicar a les eines de comunicació eficaç.

XIII Encuentro Estatal de Defensores Universitarios

Universitat de Barcelona, octubre de 2010

Orden del día

Jueves 28

09:30 Bienvenida y entrega de documentación

10:15 Inauguración

Dídac Ramírez Sarrió

Rector de la Universitat de Barcelona

Màrius Rubiralta i Alcañiz

Secretario General de Universidades, MEC

Maria Teresa González Aguado

Presidenta de la CEDU

Antoni Mirambell i Abancó

Síndic de Greuges de la Universitat de Barcelona

Joaquim Coello Brufau

Presidente del Consell Social de la Universitat de Barcelona

11:00 Foto de familia

11:15 Pausa café

11:45 Sesión de trabajo 1

La defensoría: órgano y oficina

Juan Manuel López Alcalá (moderador)

Defensor de la Universidad de Cádiz

Rosa María Galán Sánchez

Defensora de la Universidad Complutense de Madrid

Lluís Caballot i Angelats

Adjunto al Síndic de Greuges de la Universitat de Barcelona

14:15 Almuerzo

16:00 Sesión de trabajo 2

Los riesgos psicosociales en la universidad: el acoso

Elia Cambón Crespo (moderadora)

Defensora universitaria UEM

Carlos Alcover de la Hera

Defensor Universitario Universidad Rey Juan Carlos

Eduardo Gamero Casado

Defensor Universitario Universidad Pablo de Olavide

18:30 Pausa café

19:00 Visita al edificio histórico de la UB

21:30 Cena oficial del congreso

Viernes 29

09:30 Sesión de trabajo 3

***Régimen disciplinario de los estudiantes universitarios:
una necesidad***

Jorge Mataix Beneyto (moderador)

Defensor Universitario de la Universidad de Elche

Joaquín Tornos Mas

Catedrático de Derecho Administrativo, UB

Enrique Hita Villaverde

Defensor Universitario de la Universidad de Granada

11:45 Pausa café

12:00 Asamblea General Ordinaria CEDU

13:30 Clausura

Jordi Sánchez Picanyol

Adjunto general, Síndic de Greuges de Catalunya

María Teresa González Aguado

Presidenta de la CEDU

Defensora universitaria, Universidad Politécnica de Madrid

Antoni Mirambell i Abancó

Síndic de Greuges de la Universitat de Barcelona

Jorge Mataix Beneyto

Secretario CEDU

Defensor universitario, Universidad Miguel Hernández

14:15 *Lunch* y despedida

CONCLUSIONES

Sesión de trabajo 3

El régimen disciplinario de los estudiantes universitarios

Por Joaquín Tornos Mas

Catedrático de Derecho Administrativo

Universitat de Barcelona

A. La situación actual

En la actualidad la conducta de los estudiantes universitarios dentro de las respectivas universidades carece de una norma sancionadora que tipifique las conductas infractoras y las sanciones a imponer. Esto comporta que las reglas de comportamiento dentro de las universidades carezcan del necesario derecho garantizador que las haga eficaces.

El Decreto de 8 de septiembre de 1945, no derogado formalmente, no es ya norma aplicable. Por un lado, su rango formal de reglamento pugna con la exigencia de la reserva de ley en esta materia sancionadora y, por otro, sus tipos infractores y las sanciones previstas no responden a la realidad de unas universidades autónomas y postconstitucionales.

B. La necesaria aprobación de una norma disciplinaria universitaria

La aprobación de una norma que regule el régimen disciplinario de los estudiantes universitarios se justifica tanto por razones de eficacia de las reglas que establecen la conducta de los estudiantes, como por razones de

garantía de los estudiantes, que deben conocer qué conductas están tipificadas como infracción, qué sanciones se les pueden imponer y a través de qué procedimiento.

La aprobación de una norma sobre el régimen disciplinario de los estudiantes universitarios plantea los siguientes problemas:

- a. ¿Qué norma?
- b. ¿A quién se aplica la norma?
- c. ¿Qué contenido? Infracciones, sanciones, otras medidas.
- d. ¿Qué procedimiento?

C. ¿A quién se aplica?

A los universitarios de cada universidad. Son los órganos competentes de cada universidad los que pueden abrir expediente a sus universitarios mientras estén matriculados en su centro.

Debe plantearse qué se debe hacer en el caso de estudiantes de doctorado, Erasmus, u otras relaciones singulares.

D. ¿Qué norma?

- La normativa universitaria general no se ha referido a este tema. No lo hace la LOU, cuyo artículo 46.2 se limita a decir que “los Estatutos y normas de organización y funcionamiento desarrollarán los derechos y deberes de los estudiantes así como los mecanismos para su garantía”. El proyecto de Estatuto del estudiante tampoco se ocupa del tema.
- El artículo 25 de la Constitución exige una norma con rango de ley para tipificar infracciones y sanciones. Esta reserva de ley puede matizarse por aplicación de dos características propias de las universidades. Por un lado, por el hecho de ser entes dotados de autonomía, lo que permite trasladar a las universidades la doctrina relativa al valor de las ordenanzas locales (STC 233/1999, 132/2001, 25/2004). Es decir, entender que el órgano representativo de la comunidad universitaria puede cubrir con su decisión la exigencia de la reserva de ley o, al menos, puede justificar una remisión amplia de la ley a este órgano representativo.

Por otro lado, la teoría de las relaciones especiales de sujeción de los alumnos puede también debilitar las exigencias de la reserva de ley (STC 2/1987). Se puede entender que el alumno universitario al matricularse entra dentro de una relación especial de sujeción dentro de la cual sus derechos se debilitan.

No obstante estas posibles “debilidades” de la reserva de ley y, por lo tanto, la posibilidad de una amplia remisión a la norma universitaria, creemos necesario que exista una norma legal de cobertura que no contenga una simple remisión en blanco y que, por lo tanto, establezca los principios mínimos en materia de tipificación de infracciones y sanciones.

- Esta ley debería ser una ley estatal al amparo de los artículos 149.1.1, 149.1.18 y 149.1.30. Lo específico de esta ley son los derechos y deberes de los estudiantes y esta materia requiere una norma básica estatal, que puede remitir su desarrollo a los estatutos universitarios.

El Estatuto de autonomía de Cataluña de 2006, por ejemplo, no contempla esta submateria dentro del artículo 172.

Razones de coherencia también justifican la norma básica estatal, como la previsión de sanciones aplicables en todo el Estado (prohibición de matricularse en la universidad durante unos años, expulsión definitiva de la universidad...), o la fijación de unas mínimas reglas comunes de procedimiento.

E. ¿Qué contenido?

- Definición precisa de las infracciones, esto es, de las conductas que son contrarias al buen orden universitario y merecen una medida de reprobación o castigo que actúe también como medida disuasoria. Diferenciar entre leves, graves y muy graves.
- Definir las sanciones. Al estar dentro de una relación especial de sujeción las propias de esta relación (pérdida de matrícula, prohibición de acceso a los centros, prohibición de exámenes, pérdida de becas, prohibición de acceso a colegio mayor...).

La prohibición de acceso a los centros universitarios requiere su previsión en norma estatal y articular la coordinación interuniversitaria para hacerla efectiva. No podría establecerse de modo indefinido ya que podría entenderse que afecta a un derecho fundamental.

- Se pueden establecer medidas complementarias. Publicidad, acceso a un registro, responsabilidad personal por daños a instalaciones o medios de las universidades.
- Fijar criterios de aplicación basados en el principio de proporcionalidad.

F. ¿Qué procedimiento?

- El régimen general debe ser el de la Ley 30/1992 y normas autonómicas en materia de procedimiento sancionador general. No se pueden reducir las garantías establecidas en estas normas.
- Se puede aprobar un procedimiento singular en el que se concreten aspectos relativos a los órganos competentes para iniciar, tramitar y resolver, determinar los plazos, y los tipos de notificación al estudiante.
- Se puede prever la adopción de medidas provisionales durante la tramitación con el fin de asegurar la eficacia de la sanción que pueda finalmente imponerse.

Comentari

La reunió anual, celebrada a l'edifici central de la Universitat de Barcelona, va inaugurar un nou format basat en la presentació de sessions de treball dirigides per taules de ponents i la intervenció de l'assemblea. Els temes abordats han estat *La defensoría: órgano y oficina*, *Los riesgos psicosociales en la universidad: el acoso* i *El régimen disciplinario de los estudiantes universitarios: una necesidad*.

La durada de la Trobada estatal, d'un dia i mig, va ser l'apropiada per a la finalitat que es proposava i obre un camí per a futures edicions.

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Sindicatura de Greuges